

ת"פ 8655/11/14 - מדינת ישראל נגד שרחביל עלי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 8655-11-14 מדינת ישראל נ' עלי

בפני
בעניין: כבוד השופט ירון מינטקביץ
מדינת ישראל ע"י עו"ד עמית לוין

המאשימה

נגד

שרחביל עלי ע"י עו"ד ג'ורג' שוכרי

הנאשם

גזר דין

רקע

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של מרמה ותחבולה לפי פקודת מס הכנסה (תשע עבירות), מרמה ותחבולה לפי חוק מס ערך מוסף (תשע עבירות), מרמה ותחבולה לפי חוק מיסוי מקרקעין (24 עבירות) השמטת הכנסה מדו"ח (שמונה עבירות) ומסירת תרשומת כוזבת לפי פקודת מס הכנסה (שתי עבירות). ואלו עובדות כתב האישום:

בשנת 2003 רכש הנאשם חלקת קרקע ובנה עליה בנין מגורים בן שש קומות ובו 24 דירות.

במהלך התקופה שבין השנים 2003-2008 מכר הנאשם את הדירות אותן בנה לקונים שונים, בעבור סכום כולל של כארבעה מיליון ש"ח וקיבל מהקונים את התשלומים בעבורן, עד שנת 2011. הנאשם לא דיווח לרשות המסים על הכנסותיו ממכירת הדירות, לא בעת ביצוע העסקאות ולא בעת שקיבל את התשלומים. כמו כן הנאשם לא דיווח לרשות המסים על עיסוקו ולא ניהל ספרים.

מחדליו של הנאשם אפשרו לרוכשי הדירות להמנע מדיווח לרשות המסים על רכישת הדירות וכך להתחמק מתשלום מס רכישה.

ביום 30.4.12 הגיש הנאשם דו"חות על הכנסותיו בשנים 2004-2011, בהם לא דיווח על מכירת הדירות, אלא על הכנסות בגובה של עשרות אלפי שקלים בשנה בלבד.

ביום 31.5.12 הגיש הנאשם שתי הצהרות הון, האחת ביחס למצבת נכסיו כפי שהיתה ביום 31.12.06 והשניה ביחס ליום 31.12.11. בשתי ההצהרות נמנע הנאשם מלציין כי היו בבעלותו מגרש ודירות וכי חלק מרוכשי הדירות היו חייבים לו כסף, למרות שהיה עליו לכלול נתונים אלו בהצהרות.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה הפנה לחומרת מעשי הנאשם ולנזקים אשר גרם. בין היתר הפנה ב"כ המאשימה לכך שבגלל שהנאשם

לא דיווח על הכנסותיו, גם רוכשי הדירות התחמקו מתשלום מס וכך גם קבלני המשנה עמד. בהקשר זה הפנה לכך שהנאשם לא הסיר את מחדליו וכי הוא חייב למס הכנסה סכום של מעל 2.5 מיליון ש"ח ולמע"מ סכום של כ- 260,000 ש"ח. בנוסף הפנה לעברו הפלילי של הנאשם. לאור אלה טען ב"כ המאשימה שמתחם העונש ההולם הוא מאסר לתקופה שבין שנתיים לארבע שנים וביקש להשית על הנאשם עונש בצידו הבינוני - גבוה.

ב"כ הנאשם הציג הסדר אליו הגיע הנאשם עם מס הכנסה הכולל שומה מוסכמת והסדר תשלומים, לפיהם על הנאשם לשלם סכום כולל של 240,000 ש"ח, מתוכו 50,000 בתשלום אחד והיתרה בתשלומים חודשיים של 10,000 ש"ח. ביום 25.10.16 אף הציג אישור על התשלום עוד הפנה לחלוף הזמן מאז המעשים ולכך שכיום הנאשם בעל משפחה. לאור אלה טען, כי העונש ההולם נמוך בהרבה מאשר נטען על ידי ב"כ המאשימה.

מתחם העונש ההולם

חומרת מעשי הנאשם ברורה. הנאשם הקים בניין מגורים ומכר 24 דירות - עסק מסחרי לכל דבר, אותו ניהל במשך תשע שנים - וכל זאת ללא כל דיווח לרשות המסים. יתרה מכך, הנאשם אף הגיש הצהרות הון ודו"חות אישיים על הכנסותיו, אשר בכולם העלים בכזב את עלותו במגרש, את בניית הבניין ואת הכנסותיו ממכירת הדירות.

שני ערכים מוגנים נפגעו בשל מעשי הנאשם, ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הצבורית: חובו של הנאשם בשל אי תשלום מס ערך מוסף עומד על כ- 260,000 ש"ח, וחוב זה לא שולם עד היום (סכום הקרן). מבחינת החוב למס הכנסה, מהנתונים שהציג ב"כ הנאשם עולה, כי הנאשם הגיע להסדר לפיו ישלם סכום של 240,000 ש"ח, מתוכו שולם עד כה סכום ראשון של 50,000 ש"ח. עם זאת, הנתון הרלוונטי בהקשר זה אינו סכום המס אותו היה הנאשם אמור לשלם, אלא העובדה שהנאשם העלים הכנסות של כארבעה מיליון ש"ח. ר' למשל ע"פ 5783/12, נסים גלם נ' מדינת ישראל, שם נפסק:

המבחן הוא מבחן ההכנסה ואין מקום, בנסיבות מעין אלה, לערוך חישוב, כפי שהציע עו"ד וינרוט, ולהגיע לתוצאה חשבונית המשקפת את המס הסופי אותו היה על המערער לשלם. בדרך המוצעת על-ידי עו"ד וינרוט, יצטרכו "בתי המשפט להידרש לחישובים ולהשערות סבוכים לגבי היקף הכנסותיו והוצאותיו של העברין, אילו רק היה נוהג כאדם ישר..." (ע"פ 4980/07 כהן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (4.11.2010) בפסקה 35). סבורני, כי אין מקום לערוך חישובים מעין אלה, מה גם שלא הוצגו בפני בית משפט קמא נתונים, המאפשרים לקבוע את הרווח הנקי של המערער, לו "היה נוהג כאדם ישר". לפיכך, אינני סבור כי יש מקום להכנס לחישובים מורכבים, כדי להגיע לסכום הרווח שהפיק המערער, שרק הוא מחוייב במס הכנסה. לענייננו, די בכך שמדובר בהעלמת הכנסות בהיקפים גבוהים ביותר, ואין מקום לחישובים נוספים מעבר לכך.

עוד עולה מכתב האישום, כי בגלל מעשי הנאשם, גם רוכשי הדירות לא שילמו מס רכישה. יש גם סברה בטענת ב"כ המאשימה, כי קבלני המשנה והספקים עמד הנאשם התחמקו מתשלום מס, אך בהעדר נתונים ברורים לא אביא נתון זה בחשבון לחובתו.

יש לציין, כי מעשי הנאשם מתאפיינים בתעוזה ניכרת ובתחכום מסוים: הנאשם הקים בניין בן שש קומות ומכר 24 דירות, וכל זאת "מתחת לרדאר" של הרשויות. הנאשם המשיך והסתיר את עיסוקו גם כאשר נדרש להגיש הצהרות הון מפורטות.

פסיקה עקבית קובעת, כי בעבירות מסים יש להחמיר עם העבריינים לשם הרתעה, בשל הקלות שבביצוע העבירות והקושי לאתר מבצעה. בפסיקה ניתן דגש על הערך החברתי העומד בבסיס החובה לשלם מסים ולשאת בנטל הכללי ועל הפגיעה החברתית והכלכלית הנגרמות כתוצאה מהן. כן נפסק לא אחת, כי לנסיבות האישיות של העברין יש משקל נמוך. ר' למשל רע"פ 2638/13 עובדיה נ' מ"י:

כבר נפסק לא אחת כי יש להתייחס לעבריינות המס בחומרת יתרה, הן לנוכח פגיעתה הישירה בכיס הציבורי, והן לנוכח פגיעתה העקיפה בכיסו של כל אזרח ואזרח ... על יסוד גישה זו, הותוותה בפסיקה מדיניות ענישה, אשר לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס, תוך מתן עדיפות לשיקולי ההרתעה והגמול, ולבכרם על פני נסיבותיו האישיות של העברין.

וכן ר' רע"פ 5060/04, הגואל, רע"פ 4791/08, כהן, רע"פ 7450/09, רע"פ 2843/11, אבו עיד, עפ"ג 2444-03-11, ג'בר, רע"פ 7790/13, חיים, רע"פ 1866/14, אופיר זקן ועוד, רע"פ 5064/14, רבחי נתשה נ' מדינת ישראל.

לאור אלה, מתחם העונש ההולם את העבירות אותן עבר הנאשם הוא מאסר, לתקופה שבין שמונה עשר חודשים ועד שלוש שנים וכן קנס כספי. ר' למשל ת"פ 16386-02-13 (מחוזי ירושלים), אסעייד, שם נקבע מתחם דומה בנסיבות קרובות.

נסיבות אשר אינן קשורות לעבירות

הנאשם יליד 1977. נשוי ואב לשבעה ילדים. לחובתו הרשעות קודמות בעבירות החזקת סכין והפרת צו שיפוטי, בגין נדון לעונשים מותנים. בשנת 2003 הורשע הנאשם בהתפרצות וגזר עליו מאסר, אותו ריצה בעבודות שירות.

מתסקיר שירות המבחן עולה, כי הנאשם אינו מקבל אחריות למעשיו אלא תולה את האחריות לעבירות בהן הורשע ברואה חשבון אשר לא דיווח לרשויות כפי שנדרש. הנאשם אף מסר לשירות המבחן, כי לו היה משחד "גורמים שונים" ההליך נגדו לא היה מתנהל, והציע הסברים נוספים מדוע נוהלו הליכים נגדו.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם פעל בשל קווי אישיות והתנהגות לא בשלים ורצון לרווח כספי מהיר, וכן מתוך תפיסה כי "מגיע לו פיצוי על מהלך חייו". עוד התייחס השירות לכך שהנאשם משליך את האחריות למעשיו על גורמים חיצוניים - וכל אלה מהווים גורמי סיכון להשנות התנהגות עבריינית. מנגד, שירות המבחן התייחס לכך שהנאשם מתפקד באופן תקין כלפי משפחתו ובעבודתו.

הסרת המחדל

כפי שציינתי למעלה, חובו של הנאשם למס ערך מוסף עומד על 260,000 ש"ח, אשר לא שולמו עד היום. מטעונו של ב"כ הנאשם עולה, כי מצבו הכלכלי דחוק מאוד, וספק אם חוב זה ישולם אי פעם.

גם אם אקבל את הטענה שחוב המע"מ לא שולם בשל חסרון כיס של הנאשם, הפסיקה קובעת, כי לא ניתן לתת משקל לענין זה. במיוחד הדברים אמורים לאור זאת שהמס נגבה על ידי הנאשם מלקוחותיו והוא היה אמור להעבירו לקופת המדינה. הנאשם בחר להשאיר את סכום המס תחת ידו ואינו יכול להשמע בטענה שכיום אינו יכול לשלמו.

ר' למשל רע"פ 5557/09, שוסטרמן נ' מדינת ישראל, שם נפסק בעניינו של מי שקיבל הפטר מתשלום חוב מס:

עמוד 3

בית משפט זה ציין פעמים רבות, כי בעבירות כלכליות ועבירות המס בכלל זה, על מדיניות הענישה לשקף את הסכנה הגדולה הטמונה בהן לפרט ולציבור כאחד, ואת יסוד ההרתעה הנדרש ביחס לביצועה (ראו בעניין זה ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721, 727 (2004); ע"פ 624/80 חברת וייס ורנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211, 218-217 (1981)). נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העברת מטרות להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.

ר' גם רע"פ 7773/16, חננאל נ' מדינת ישראל, מיום 26.10.16, שם נפסק:

אציין, בהקשר זה, כי צדק בית משפט השלום בקביעתו כי את אי-הסרת המחדל מצידו של המבקש יש לשקול כשיקול רלוונטי לחומרה, ואין לקבל את הטענה כי אין לנתון זה כל משקל, אך בשל כך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את המחדל.

ועם זאת, הנאשם הגיע להסדר עם פקיד השומה, ביחס לחובו למס הכנסה, כי ישלם סכום של 240,000 ש"ח. תנאי להסדר היה כי הנאשם ישלם סכום ראשוני של 50,000 ש"ח, ובכפוף לכך ישלם את היתרה בפריסה לתשלומים חודשיים של 10,000 ש"ח כל אחד. לאחר מספר דחיות שולם הסכום הראשוני (ר' הודעת ב"כ הנאשם מיום 25.10.16).

משכך, ניתן לזקוף לזכות הנאשם רק הסרה חלקית של המחדל.

דין והכרעה

לזכות הנאשם זקפתי את הודאתו במיוחס לו ואת העובדה שהגיע להסדר עם מס הכנסה, ושילם סכום ראשוני מתוך גובה החוב.

לחובת הנאשם זקפתי את העובדה שלא שילם את חובו למע"מ, ואת הרשעותיו הקודמות. כמו כן זקפתי לחובתו את העדר קבלת האחריות למעשיו, כפי שעלה מתסקיר שירות המבחן.

לפיכך גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. עשרים ושניים חודשי מאסר בפועל. תחילת ריצוי העונש ביום 11.12.16.
- ב. שבעה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור כל עבירת מסים שהיא פשע תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ג. ארבעה חודשי מאסר, אותו לא ירצה אלא אם יעבור כל עבירת מסים שהיא עוון תוך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר.
- ד. קנס בסך 100,000 ש"ח או ששה חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.12.16.

הנאשם יתאם כניסתו למאסר עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר בטלפונים 08-9787336 או 08-9787377. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב עד השעה 9:00 במתקן המעצר במגרש הרוסים בירושלים עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ה תשרי תשע"ז, 27 אוקטובר 2016, במעמד הצדדים.